

דבר חודש בחודשו

בס"ד

עלון 110 – טבת 3 תשפב"
תפקיד המלחמה בעולם. שלושים ואחד שנים למלחמת המפרץ, אמת מארץ תצמח. זיכרון לראשונים

וזה הביא להתפשטות הנצרות והאיסלם בעולם (ששאבו חלקים גדולים מהתורה וצרפו אותם לספריהם) ואלו לפי הרמב"ם (מלכים י"א) קידמו את האנושות לפרסום ענייני התורה והמשיח, ויש בראשונים שהוסיפו שזה אף גרם לצמצום האלילות.

נפוליון הביא את בשורת המהפכה הצרפתית שעיקרה היה נתינת שוויון לכל אדם גם ליהודים, על ידי כיבוש הרבה מדינות באירופה. וזה איפשר בהמשך ליהודים לבקש את זכותם על הארץ.

מלחמת העולם הראשונה הביאה את המהפכה הקומוניסטית ואת המנדט לטובת היהודים בארץ. (גם בתשי"ח יזם שר החוץ הקומוניסטי את תכנית החלוקה באו"ם להקמת מדינה יהודית).

מלחמת העולם השנייה הרסה את הגולה העיקרית ובנתה את ארץ ישראל ואת עולם התורה הפורח במידה שלא ידוע כמותה.

מלחמת ששת הימים הביאה את תחיית יהודי רוסיה ואת ישיבות בעלי התשובה לבני הגולה.

מלחמת יום כיפור הביאה את הישיבות לבעלי תשובה ישראלים.

(בספרנו חזון התשובה עמ' 53-59 הבאנו דברים מתוך מאמר בעיתונות הלא דתית בו הכותב (א. דנקנר) מתאר את חזרתם בתשובה של חברים חילוניים רבים בגלל מאורעות מלחמת יום כיפור).

מלחמת המפרץ הביאה חזרה בתשובה עממית. בספרנו מהפכת התשובה הבאנו סקר שהתפרסם שכשבע עשרה אחוז מהציבור בארץ התקרבו ליהדות ממלחמת המפרץ ובתקופה שאחריה, הניסים הגדולים שקרו אז (ראה בספרנו התקופה באספקלריא תורנית, על הניסים העצומים) עוררו את הציבור להתקרב אל ה' להאמין בו.

הנביא זכריה פרק י"ד התנבא שאחר מלחמת גוג ומגוג הנשארים מהאומות יעלו מדי שנה בחג הסוכות לירושלים. גם משם לומדים שהמלחמה משנה את העולם.

משמעות האור שיוצא מהר כרכום

תופעה מעניינת מאוד ישנה בהר כרכום בדרום הארץ מול סיני, הר שיש המייחסים אותו להר סיני, (כפי דעת הכוזרי שהר סיני היה בסמיכות לארץ ישראל). ביום הקצר ביותר בשנה בשעה שתים עשרה, נראית כעין להבות על הסלעים, הדבר קורה בגלל השתקפות השמש בזווית מסוימת מעל הסלעים.

השנה, השבוע בשבת פרשת שמות, בה נזכר הר סיני, התפרסמה עובדה זו ברחבי העולם במקומות שונים. ואף רבים עלו ביום ההוא לראות את השתקפות האור, (למרות שמסיבות בטחוניות המקום סגור כל ימות השבוע). הדבר התפרסם בגלל שהדבר מזכיר את הסנה הבוער.

אמנם נראה משמעות עמוקה לדברים, שהדבר בא לרמוז לנו. כידוע ביום העשרים וחמש בחודש דצמבר למניינם הנוצרים חוגגים חג. "חג" זה נזכר בגמרא עבודה זרה (ח, א): "אמר רב חנן בר רבא קלנדא ח' ימים אחר תקופה סטרנורא ח' ימים לפני תקופה... ת"ר לפי שראה אדם הראשון יום שמתמעט והולך אמר אוי לי שמא בשביל שסרחתי עולם חשוך בעדי וחוזר לתוהו

31 שנה למלחמת המפרץ ורמז מהכתוב "תְּרַעַם בְּשִׁבְטֵי בְּרָזֶל בְּכִלְי יוֹצֵר תִּנְפָצִים" (תהילים ב, ט - העוסק במלחמת גוג ומגוג) המילה 'בשבט' מורכבת מאותיות 'ב' שבט', היום בו פרצה המלחמה בשנת תנש"א, שלפי המקובלים נקרא זמן זה אחר חצות היום השישי של האלף השישי, ערב שבת הנצחית. (זמן נפילת מסך הברזל הרוסי וסוף המשטר הקומוניסטי הכופר בכל הקדוש, ועליית יהודי רוסיה לארץ ותחילת הופעת תנועת בני נח בעולם, והחל התהליך הגדול של (ישעיה ב ג) "וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לָכוּ וְנַעֲלָה אֵל הַר ה' אֵל בֵּית אֱ-לֹהֵי יַעֲקֹב וְיִרְנוּ מִדְּרָכָיו וְנִלְכָּה בְּאַרְחֵיהֶם כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וְדָבַר ה' מִירוּשָׁלַם", על ידי הקמת מקומות תורה בפריפריה). בשל כך הבאנו לבאר את תפקיד המלחמה בעולם.

תפקיד המלחמה בעולם

חז"ל אמרו כי לפני ביאת המשיח יהיו "בשביעית מלחמות", והן חשובות כאתחלתא דגאולה, (מגילה יז, ב). והמילה "שביעית" בכתיב חסר (ככתוב בתורה) היא בגימ' תשפ"ב. שמא נזכה שהדבר יהיה בשנה זו, בפרט לאור אירן המפתחת נשק להשמדה המונית נגד ישראל ורוצים למנוע זאת על ידי מלחמה אם לא יצליחו במשא ומתן.

ואמרו חז"ל: ביקש הקב"ה לעשות חזקיה מלך משיח וסנחריב גוג ומגוג (סנהדרין צ"ד) ונראה, שאי אפשר לגאולה בלא מלחמת גוג ומגוג, ואם כן שמא זו תהיה מלחמת גוג ומגוג.

למה מוכרח הדבר שהגאולה תהיה רק באופן של מלחמה?

אנו גם משבחים בשירת הים (שמות טו ג): "ה' אִישׁ מִלְחָמָה ה' לְשִׁמוֹ". וכן בברכת יוצר אור משבחים שהוא בעל מלחמות, ולפי נוסח עדות אשכנז "בעל הניסים" בחנוכה ופורים מודים גם "בעל המלחמות". ובגרא"ע"ז (ב, ב) מובא שהפרסים יאמרו לפני הקב"ה עשינו מלחמות כדי שישאל יעסקו בתורה, אומר להם הקב"ה: לא מגיע לכם שכר עבור המלחמות כי מלחמות אני עשיתי ולא אתם.

כל אלו הם לכאורה סתירה למה שה' מכונה שלום, ו"יאדון השלום", ככתוב (שופטים ו, כד) "ה' שלום", ונאמר (תהלים כט יא) "ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן ה' יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם", ו"עושה שלום במרומו", וכל יהודי מברך בשלום את רעהו. וברכת (ויקרא כו, ו) "וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בְּאַרְצְךָ וּשְׁכַבְתָּם וְאִין מַחְרִיד וְהִשְׁבַּתִּי חַיֵּי רְעִיָה מִן הָאָרֶץ וְחָרֵב לֹא תֵעָבֵר בְּאַרְצְכֶם" היא הברכה החשובה ביותר לפי רבותינו (רש"י שם). וכן כלולה בה הברכה וחרב לא תעבור בארצכם.

נראה לבאר את תפקיד המלחמה כך: המלחמות מוזעזעים את החברה ומאפשרים מהפיכות, ומהם בעלי משמעות חיוביות. ונציין מספר דוגמאות לכך:

אלכסנדר מוקדון כבש את המזרח התיכון והביא עמו את תרבות יוון, ומאלכסנדריה של מצרים התפשטה תרבות יוון, והיתה אז למרכז התרבות העולמית (לכן שם העיר נשאר אלכסנדריה עד היום ולא שונה כיתר שמות הערים של מצרים), וזה גרם לתרגום התורה ליוונית, ומשם התפשטה לכל השפות,

ה' ויתכן לבאר עובדה זו בשני אופנים אשר יתכן ויראו למתבונן השטחי כמנוגדים.

א. הסתרת הנס: הקב"ה מסתיר את השגחתו, אילו לא היו נמצאים שום ממצאים עתיקים אלא במקומות שהדבר מלמד על אמיתות התורה היתה השגחתו יתברך בולטת לעין ודרך ה' הוא להסתיר את השגחתו כדי שהדבר לא יפריע לבחירה החופשית של האדם.

ב. חידוד תחושת ההשגחה: על ידי השוני הבולט בין מה שנמצא בארצות המקרא לבין מה שנמצא במקומות אחרים מתגלית ההשגחה למעמיק - עוד ביתר שאת, משום שהקדוש ברוך הוא סייע בידי האנושות לפענח את הכתבים של ארצות המקרא כמו כתב החרטומים וכתב היתידות כיון שהדבר נחוץ להבנת דברי המקרא, ולא סייע לאנושות לגלות את פשר הכתבים שנמצאו באיטליה או בדרום אמריקה, דברים רבים בעולם שלא נוגעים לאמיתות התורה והבנתה לא נתפרשה.

ובוהו וזו היא מיתה שנקנסה עלי מן השמים עמד וישב ח' ימים בתענית [ובתפלה], כיון שראה תקופת טבת וראה יום שמאריך והולך אמר מנהגו של עולם הוא הלך ועשה שמונה ימים טובים לשנה האחרת עשאן לאלו ולאלו ימים טובים הוא קבעם לשם שמים והם קבעום לשם עבודת כוכבים"

והנה השנה חל ה-25 לדצמבר בשבת פרשת שמות בו קוראים על גלות מצרים, בה היה תיקון לחטא אדם הראשון כמבואר במקובלים, נראה שמשמים מגלגלים שדוקא ביום הכי קצר בשנה נראה המראה זה בהר המיוחס להר סיני, לעורר ולשים לב לדבר שהולך ונתקן חטא אדם הראשון, ויש אור דוקא ביום הקצר ביותר מתי שהיה חושך לאדם הראשון, ודוקא בהר סיני ששיך לעם ישראל ולא לגויים. (יסיני - שממנו ירדה שגאה לאומות) וזה בא לומר לנו שיש כאן תיקון של ענין חטא אדם הראשון ולעורר את הדבר, האור בא לסמל את אורה של היהדות, וביטול של הנצרות וחגם.

כל הימים האלו שעשו מהם הנוצרים עבודה זרה הולכים ובטלים.

בחנוכה בזמן שמונה ימים הראשונים של חג אדם הראשון, והנה בשנת תרע"ח רצה הגנרל הבריטי אלנבי לכבוש את ירושלים ב-25 לדצמבר בחג הגויים, מתנה לנוצרים אך הוא לא הצליח מפני שבאו ונכנעו עוד הרבה קודם.. ומתי? בתשע לדצמבר ערב חנוכה! וחנוכה היה תיקון נגד הענין של הנצרות.

ובי"ז כסליו - התחלת הצום של אדם הראשון, היה ביטול גדול לנצרות, שהיתה מבוססת על השקר שהקב"ה עזב את עמ"י חלילה ולעולם לא יחזרו לארצם, ודוקא אז בי"ז כסליו תשי"ח (שכונה כ"ט בנובמבר) הצביעו אומות נוצריות באו"ם בעד נתינת חלק מארץ ישראל ליהודים! וזה ביטול השקר הנוצרי שהיהודים לא יחזרו לארצם! (מענין שגם בדף היומי מגילה ו' שנלמד בתקופה זו נזכר ביטולה של רומי: "קיסרי וירושלים אם יאמר לך אדם חרבו שתייהם או ישבו שתייהם אל תאמין חרבה קיסרי וישבה ירושלים האמן שנאמר (יחזקאל כו ב) "בְּיָמֵי אָדָם יַעַן אֲשֶׁר אָמְרָה צַר עַל יְרוּשָׁלַם הָאֵהָ נִשְׁבְּרָה דִלְתוֹת הַעֲפִיִים נִסְבָּה אֵלַי אֲמִלְצָה הַחֲרֻבָה". קיסרי היתה מרכז השלטון הרומאי בארץ, כשקיבלו הרומאים את הנצרות אז "חרבה ירושלים", היהדות בארץ - שארית הגולה צפורי בית שערים טבריה - שם חובר התלמוד הירושלמי, וערים אלו נחרבו, וזה הכריח את היהודים לעזוב את הארץ, וכעת "נבנתה ירושלים" והנצרות - קיסרי - חרבה ושוממה.

גם השנה ושנה שעברה - הקורונה צמצמה מאוד את חגיגות הנוצרים ביום זה. וכל זה מבטל ומצמצם את כח הנצרות, שזוכה בקרוב לביטול הרע כולו.

אמת מארץ תצמח - חלק ב'

ממצאי הארכיאולוגיה בארצות המקרא לעומת הממצאים במקומות אחרים

ממצאים רבים נשמרו במעבה האדמה ונתגלו לאחרונה עובדה זו מאפשרת לאנושות להתבונן במאורעות שאירעו לפני שנים רבות ויש לראות בדבר זה את ההשגחה המיוחדת של הקדוש ברוך הוא שנתן את עולמו לשומרים על ידי החפירות שנעשו באיזורי ארצות המקרא אומתו דברים רבים וכן נשפך אור על הרבה עניינים עמומים שבמקרא. אולם גם אם יש ללמוד את דרכי ההשגחה בעובדת הממצאים שהארכיאולוגים מצאו, יש לשאול הרי נמצאו גם הרבה ממצאים ארכיאולוגיים שאינם מלמדים אותנו דבר בקשר למקרא כדוגמת החפירות ביוון שגילו מלכות בשם מיקני והחפירות בדרום אמריקה שגילו את תרבות המיה והרי דברים אלו לכאורה לא למדונו דבר המסייע להבין את הנהגת ה' ומדוע כאן מסר הקדוש ברוך הוא את זה לשומרים, אמנם ברור כי אין האדם יודע את דרכי ה', כי מי בא בסוד ה'! "פי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי נאם ה' (ישעיה נו, ח) מכל מקום על האדם להשתדל להבין את הנהגת

השפעת הממצאים הארכיאולוגיים לשינוי הגישה לכתוב במקרא

הארכיאולוג המפורסם נלסון גליק כתב בספרו אפיקים במדבר: "אפשר לקבוע במפורש כי מעולם לא סתרה תגלית ארכיאולוגית שום אמירה במקרא, נוספו עשרות מימצאים ארכיאולוגיים המאשרים בקווים כלליים ברורים או אף בפירוט מדוייק אמירות היסטוריות שבתנ"ך כך הולכה ההערכה הנאותה של תיאורים מקראיים לעיתים קרובות לתגליות מרעישות, התגליות הרי הן בבחינת אבנים במעשה הפסיפס העצום של הזכרון ההיסטורי של התנ"ך הנכון במידה שלא תאומן כמעט".

על ההתעלמות מהתגליות הארכיאולוגיות
 "והרוצה לטעות יטעה" (בראשית רבה פרשה ח').

א. ההתעלמות מממצאי הארכיאולוגיה למרות הגילויים המפתיעים, מצויה בשני קטבים: האחד. אצל תלמידי החכמים המאמינים בכל לבם בקדושת התורה וחשים עלבון עצום לתורה במה שצריך כאילו לאמתה. אמנם גם להם יש מקום לעסוק בדבר זה, בכדי לקרב רחוקים. ויתכן עוד טעם נוסף, משום שהדברים נועדו לצורך אלו שאינם מאמינים, והרי הכל תלוי ברצונם, ואלו אין רצונם באמונה. וכאמור במדרש והרוצה לטעות יטעה. ואם כן לדעתם שאין תועלת רבה בעיסוק בענין.

ב. אצל הכופרים המסרבים לקבל את האמת, אלו העדיפו במקרים רבים להתעלם ואף להשמיד ראיות לאמונת התנ"ך. דוגמא לדבר מעשה שהיה לפני כמה וחמישים שנה, בעת שהאתאיזם הפך רח"ל לנחלת רוב אנשי המדע, החליטו כמה חוקרים אנגליים להעפיל אל פסגת הר האררט מתוך מטרה להוכיח את אי אמיתות סיפור המבול שבתורת ישראל, לשם כך נעזרו במורה דרך ארמני בשם "יארם ובנדהאז", למרבה הפתעתם הם גילו בראש ההר מבנה עץ ענקי דבר שעירער את כל הנחותיהם, אולם חזקה על אתאיסט שלא יוותר על אמונתו נשבעו אפוא המשתתפים בהקזת דם שלא יגלו לכולם את מה שראו, הם איימו על מורה הדרך ובנו כי עונש מוות צפוי להם, אם יגלו את דבר המשלחת לאיש, חאגי היגר לארצות הברית ועבד כזבן בחנות, לפני מותו גילה חאגי את הסוד למעבידו זמן לא רב לאחר מכן הופתע ויליאם לקרוא בעיתון ידיעה קצרה על ווידויו של מדען אנגלי לפני מותו כי בימי נעוריו ניסה להתחקות אחר עקבותיה של תיבת נח הוא סיפר לכוזר כי נעזרו במורה דרך ארמני ובנו ושאר אותם השביעו שלא לספר לאיש את אשר ראו.

עורכי העתון "ניוזוויק" ניסו לחפש דרכים אחרות להכחיש את ההוכחות בהסבירם שמישהו בנה שם איזה מבנה, ההכחשה למאורע התנכ"י באה למרות שנמצאו שם גם שרידי מלח, ולמרות הקושי העצום להעלות עצים למקום זה שהגישה אלו קשה ביותר והחוקרים נאלצו להתגבר על קשיים רבים עד

עניינים שונים מחייו של המשגיח

שטיפסו אליו בבל זאת הרצון להכחיש את הסיפור המקראי הביא אותם לכל מיני הסברים דחוקים.

דוגמא נפלאה לחשיבות הארכיאולוגיה להבנת התורה

ממצאים גילו כי היה עם המכונה "היקסוס" שהיו שמיים – מבני שם – ולבנים, ולא שחורים כמצרים בני חם. והם עלו למצרים ושלטו בה עד זמן השיעבוד. לאור זאת מובנים עניינים רבים בתורה. (חלק מהדברים הובא ב-"תורה שלמה" בתחילת שמות על הפסוק "וַיִּקֶם מֶלֶךְ הַדָּשׁ עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף") (שמות א, ח).

כידוע המצרים היו שחורים, כמו שאומר רש"י על הפסוק (בראשית יב, יא) "וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לְבֹאֵ מִצְרַיִם וַיֹּאמֶר אֶל שְׂרֵי אֲשֶׁתוֹ הִנֵּה נָא יֹדְעֵתִי כִּי אִשָּׁה יִפֹּת מִרְאָה אֶת". "...ידעתי זה ימים רבים כי יפת מראה את, ועכשיו אנו באים בין אנשים שחורים ומכוערים, אחיהם של כושים..."

ואם כן, איך לא הבינו אחי יוסף כשראו שהשליט הוא לבן ובניו לבנים, ולא חשבו שהוא יוסף? וכיצד פרעה מעיז לצרף את יוסף הלבן והזר לשלטונו? לאור זאת מובן היטב, ההיקסוסים תושבי כנען שלטו על מצרים, מובן שהאחים לא התפלאו למראה השליט. וכן פרעה שמח לצרף אליו את יוסף הלבן לשלטון על מצרים, כאשר ראה לבן עור מוכשר שיוכל לסייע לו בשלטונו נגד המצרים). וכן כשאכלו אצל יוסף נאמר (בראשית מג, לב) "וַיִּשְׂימוּ לוֹ לְבַדּוֹ וְלָהֶם לְבַדָּם וְלַמִּצְרַיִם הָאֲכֹלִים אֶתוֹ לְבַדָּם כִּי לֹא יִזְכָּלוּן הַמִּצְרַיִם לֶאֱכֹל אֶת הָעֵבְרִים לָחֶם כִּי תִעַבְהָ הָאֵל לַמִּצְרַיִם. הרי שיוסף גם הוא לא אכל עם המצרים. והם לא התפעלו מכך.

וכן, פרעה אמר ליוסף שאחיו יהיו רועי צאן וירעו את צאנו, אף שתועבת מצרים כל רועה צאן, כי זה היה תועבה למצרים ולא להיקסוסים.

לפי זה יש שביארו שפעולות יוסף בקניית כל אדמות מצרים והעברת כל העם ממקום למקום, בכך הועיל יוסף לחזוק שלטון שבט ההיקסוס, והם הסכימו לו על הפעולות האלו כדי להחליש את המצרים.

לפי זה מתבאר הכתוב "וַיִּקֶם מֶלֶךְ הַדָּשׁ עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף" (שמות א, ח), דהיינו שושלת מלוכה חדשה מבני מצרים ולא מבני היקסוס, לפיכך "לא ידע את יוסף". כי הוא היה מאובי היקסוסים.

מובן לפי זה מה טענת פרעה "הֲבֵינָה נִתְחַכְמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם הוּא עַל שְׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ" (שמות א, י), מאיזו מלחמה חשש פרעה נשיא המעצמה העולמית אז? ממלחמה פנימית בין המצרים להיקסוסים, והחשש היה גדול שיצטרפו אל היקסוסים במלחמתם מול מצרים.

ידועה יסודית יש לדעת בתחום זה, שהקב"ה מנהיג את ההיסטוריה שתתאים לתכנית האלקית, והוא קבע את הזמנים למלכות ההיקסוס ומלכות המצרים לפי מה שנגזר על עם ישראל.

וכבר ביאר רבי צדוק את ההבדל בין תיאורי חז"ל למאורעות החורבן לבין תיאור יוסף בן מתתיהו (בספר יוסיפון) שהוא הסביר את העובדות שאירעו כפי שהן, ואילו חז"ל ביארו את הסיבות שמאחורי העובדות. הארכיאולוגיה מתארת אמנם את הדברים, וחז"ל מבארים את עומק הדברים, ואת הסיבות שמאחוריהם.

זיכרון לראשונים: רבי יחזקאל לוינשטיין - ד'

נושא בעול עם חבירו המשגיח זצ"ל היה מרבה לדבר על מידה זו, כפי שרבותיו בבית קעלם עשו עסק גדול ממידת נושא בעול. ובפרט בענין התפילה שצריך האדם להתפלל על אחרים. כשהחלה המחלה הידועה להתפשט בעולם, היה מרבה לדבר על כך שמשפטי ה' נועדו לעורר את האנשים ליראת העונש ויחד עם זאת על האחרים להתפלל על החולים ועל הבריאים שלא יחלו, שצריך כל אדם לישא בעול עם הזולת.

ריבוי המכתבים שלו לתלמידיו (יצאו לימים בספר **אור יחזקאל מכתבים**) גם הוא מלמד עד כמה היה מסור אליהם ושותף לצרכים שלהם, והרי זה גם נשיאה בעול. בקרב התלמידים היה מפורסם כי המשגיח היה מקדיש שימת לב רבה לבני ביתו, ראינו אותו פעמים רבות לומד עם נכדיו. ספרו כי הוא היה רגיל להביא לאשתו דברי מתיקה וכדומה כדי להראות לה תשומת לב ראויה. עם כל גדולתו ופרישותו מהחיים חשב על האחרים ומכל שכן על אשתו.

המשגיח היה עושה הרבה צדקה. גם אני זכיתי להיות שליח מצווה להעביר כספים ששלח לירושלים כדי שימסרו אותם לנצרכים, איש הקשר שלו בירושלים היה מו"ר הגאון רבי נחום פראצוביץ זצ"ל.

המשגיח זצ"ל היה רגיל לומר בשם הסבא מקלם, שאבלות על נפטר הוא נשיאה בעול עמו, כיון שהוא צריך לעבור הרבה דינים עד שמגיע למקומו, וצריך להתפלל עליו שיגיע בשלום למקומו. סיפר לי ידידי שלמד עמי בישיבה: לתלמידו של המשגיח ר' ראובן מלמד היו סרטי הקלטה של שיחות המשגיח על חומש בראשית, ההקלטות היו על סלילי הקלטה גדולים המתאימים למכשירים ישנים, והוא מסרם לאדם שיעבירם על קסטות רגילות כדי שיהיו לטובת הכלל. אותו שליח מצא את אחד התלמידים שניהל בית מוסר והוא טיפל בזה, הקסטות החדשות נמסרו לבית המוסר ביום ו', וכבר באותו יום האזין התלמיד לאחת השיחות והיא עסקה בענין החסד. אותו תלמיד הושפע מהשיחה, וחשב למי הוא יכול לעשות מיד חסד, ונזכר שהרבה זמן כבר לא התקשר עם הוריו הגרים בחו"ל ולכן הוא התקשר אליהם והם הופתעו כיון שלא היה רגיל לעשות כך, והוא הרגינם שלא אירע חלילה מאומה אלא שהוא מתגעגע אליהם ורוצה לדרוש בשלום, הם מאד שמחו ואף התרגשו עד לדמעות, לאחר מכן הוא פגש את האדם שמסר לו את הסרטים להעברה והלה סיפר לו שביום ו' ניגש אליו ר' ראובן לשאול מה עלה בגורל הקסטות, ביום ראשון שוב חזר אליו ר' ראובן, וסיפר לו סיפור מדהים: תמיד השתוקקתי שהמשגיח ר' חזקאל שהיה כבר בעולם האמת יראה אלי בחלום, ולא זכיתי לכך, והנה באותו שבת לאחר העתקת הקסטות והחיוזוק שהיה בגללם, המשגיח זצ"ל נראה אלי בחלום כשהוא מחייך ואמר לי יישר כוח על מה שנעשה! וזאת בשעה שר' ראובן לא ידע מהנעשה אלא לאחר מכן!

כבוד. המשגיח היה בורח מן הכבוד וגם חינך לכך, פעם אחת הביאו לישיבה את השגריר האמריקאי במטרה שהדבר יפרסם את הישיבה והנדיבים בעם יתמכו בישיבה יותר, את השגריר קיבלו בכבוד גדול המשגיח זצ"ל עמד מן הצד והתבונן במחזה לאחר מכן הוא דיבר אל מקורביו שיראו עד כמה אין ערך לכבוד הרי הכל יודעים שהכבוד שקיבל אותו שגריר לא היה מפני שבאמת העריכו אותו אלא רק רצו דרך זה לסייע לישיבה כך הוא גם כל כבוד אמר והרי זה באמת רק הבל.

פעם אמר המשגיח: שתאות הכבוד יקרה מאד לאדם משום שנדמה לו על ידי כך כאילו כבר עשה את מה שהוטל עליו הגה"צ ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל אך הירידה מהמעמד היא עוד יותר חמורה כיון שזו מסמלת אובדן מעלה שלו.

יראת הכבוד שהיתה מהמשגיח

הדברים האלו וכיוצא בהם השאירו רושם גדול על התלמידים והשרו אוירה של ציפיה לישועה. הדבר התבטא גם בפרידה מחברים בני חו"ל שנסעו לחגים לביתם החברים הקרובים להם היו מאחלים שיזכו לחזור בזמן הראוי שיספיקו לקבל פני משיח כי היו מודאגים שמא יהיו חברים בחו"ל בשעה שהמשיח יבוא.

תפילה. הוא דרש מתלמידיו שיעמלו על תפילה, כאשר בא לפניו תלמיד שעבר למקום אחר הוא שאל אותו לסדר תפילותיו, וכאשר נודע לו שבאותו מקום התפילה אורכת זמן קצר, הצטער ואמר כיצד ניתן להתפלל באופן כזה תפילה ראויה?

כל תפילה שהיה מתפלל, היה אומר כל מילה בקול, וכן בקדיש או בעליה לתורה, ומכל שכן שהתפלל לפני העמוד או כשקרא תהלים לרפואת חולה או להצלת הכלל, היו התפילות חודרות לעומק הנשמה! כל מילה בכוונה ובהדגשה. ההכנה שלו לתפילה גם היא היתה מיוחדת במינה, היה משכים לבוא לשיבה שעה ארוכה לפני התחלת תפילת שחרית, והיה מכין עצמו כמו שנאמר בברכות על חסידים הראשונים. בשיבה היה בחור שהתבקש לומר לפניו כל בוקר את ברכות השחר כדי שיוכל לענות אמן אחר ברכתו בגלל שהיה רגיל להאריך בתפילת השמונה עשרה ולא גמר את תפילתו רק בסוף סיום חזרת הש"ץ וחסרו לו אמנים.

יראת חטא. זהירותו בדקדוק הלכה נבעה מיראת חטא. פעם אחת נמנעה מגבעתו ביום טוב של ראש השנה וכאשר העירו לו על כך הוא אמר כי יודע הוא מכך ובכל זאת הוא חושש לסדר את מגבעתו כיון שראה פעם דבר דומה אצל החפץ חיים והוא אמר לבקש מנכרי שיסדר את המגבעת כלאחר יד. סיפר הגר"ש ברוודעא בארצות הברית הוא נסע כשעיניו מושפלות למטה מפני חשש שמא האורות של בתי קולנוע שיראה בדרך ישפיעו עליו.

קשיים מגדלים. היתה תקופה שנאלצתי להפסיק לזמן מה מעבודתי בשיבת איתרי, והדבר היה קשה לי, הלכתי להתייעץ עם מו"ר הגר"נ פרוצוביץ' זצ"ל, הוא אמר לי, אני דוקא שמח על כך, והסביר כי כך הנהגת הקב"ה, שמי שיכול לגדול, הקב"ה מעביר אותו דרך שלבים של קשיים. וסיפר לי שהמשיח עבר גם תקופות קשות בחייו, ולא היה ניכר עליו שום דבר והנהגתו לא השתנתה כלל, רבי נחום התבטא ואמר כי לדעתו דווקא עתות מצוקה אלו והקשיים שאירעו בהם הם שהוסיפו לגדלותו, שכך הצלחתם של צדיקים ואנשים גדולים דרך קושי וסבל. (וכמו שאמרו רבותינו במדרש הובא ברש"י ריש פרשת וישב) "ביקש יעקב לישב בשלוה, אמר הקדוש ברוך הוא צדיקים לא דיין מה שמתוקן להם לעולם הבא אלא שמבקשים לישב בשלוה בעולם הזה, קפץ עליו רוגזו של יוסף", ומשום שעל ידי הקושי אדם מתעלה יותר, כיון שהוא צריך לעמול יותר, והגר"נ הוסיף ואמר, כי כך הנהגת ה', כל מי שהקב"ה מטיל עליו קושי סופו להיות אדם גדול!

לעילוי נשמת מייסדה בן תמרה ויצחק ת.נ.צ.ב.ה.

***

תרומות והקדשות : 052-7189446
s0527189446@gmail.com

***

ספרי רבנו על המדף:

"דבר חודש בחודשו" חלק א' ממספר 1 עד מספר 50 בכריכת ספר, 2. "דבר חודש בחודשו" חלק ב' ממספר 51 עד מספר 100 בכריכת ספר, 3. טו' בשבט.
ניתן להשיג את הספרים בחנות "יש כיוסי" [סריגת שוורץ], מלכי ישראל 1, ירושלים טל' 02-5383955.

***

הודעה חשובה לבעלי פלאפון מפורח: ניתן להתקשר למערכת בדוא"ל או בפלאפון ולקבל העלוניס לפלאפון.
***להערות והארות, ולקבלת העלון במייל ולתגובות: אש"ל - eeguds@gmail.com איגוד שומעי לקחו של רבינו:

כיון שהיה המשגיח ירא אלוקים נתקיים בו "בְּרִיתִי הָיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם וְאֶתְנֶם לֹא מוֹרָא וְיִירָאֵנִי וּמִפְּנֵי שְׁמִי נִתְּתָה הַיּוֹא" (מלאכי ב, ה), וכמו שנאמר באיוב (כט, ח) "רָאוּנִי נְעָרִים וְנִתְּבָאוּ וְיִשְׁיִישִׁים קָמוּ עִמָּדִי" בערוב ימיו כשהיה זקן וחלוש מאד כבר לא אמר שיחות בישיבה, ורק נוכחותו הקרינה מאד.

סיפר לי ת"ח אחד מידידי שלמד באותה עת בישיבה שההרגשה שאיש האלוקים במחיצתם היתה דיה להשפיע על כל הישיבה, וכי הוא אישית כל כך היה ירא מפניו יראת רוממות, שכשהיה המשגיח זצ"ל עובר הוא היה נרתע ועובר לצד הנגדי מרוב פחד. כאשר אחד מתלמידיו בא אליו להתייעצות בערוב ימיו הוא אמר לו אינני יכול כבר לענות לך אינני שייך יותר לדור הזה הוא היה מחשב בל מהלכיו עד כדי כך.

בישיבה גם ידעו הבחורים לספר עד כמה הרבנית אשת המשגיח היתה מכבדת אותו עד שאם ר' חצקל שם מלחיה על השולחן היא משום יראת הכבוד אליו לא הזיזה ממקומה וזה כמו שאמרו חז"ל שכל שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים והכל מכירים בגדולתו.

בזמנו כששימשתי משגיח בשיבת איתרי, הציעו לי מו"ר המשגיח גדליה איזמן זצ"ל לשמש כמשגיח תחתיו בשיבת קול תורה נסעתי אל המשגיח לשאול בדעתו, האם להעדיף את ישיבת איתרי שאמנם הצליחה מאוד, אבל היתה מקום חדש וקטן, אל מול קול תורה שהיתה מהקום ותיק וגדול, תחת רבותי שאצלם גדלתי, וכפי שהם ביקשו, הלכתי אל המשגיח זצ"ל, הוא אמר: "מי שתחת רבו לא גודל מספיק, לא כדאי לתלמיד להמצא תחת רבו משום שעובדה זו מונעת ממנו להתפתח באופן עצמאי, מה שאין כן בישיבת איתרי. אחר כך פגשתי את מו"ר הגרא"מ שך, ודברנו על הענין, עוד קודם שאמרתי לו את דעת המשגיח, אמר הרב שך שעדיף לעבור לקול תורה, שהוא מקום גדול ובטוח בקיומו. אך כשאמרתי לו שדעת המשגיח אחרת, מיד ביטל את דעתו כלפי דעת המשגיח ואמר "לא, לא אמרתי כלום".

אמונה בביאת המשיח פעם בא הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל להפרד מהמשגיח לקראת נסיעה לחו"ל לגיוס כספים לחינוך העצמאי אמר לו המשגיח בדאגה, ומה תעשה אם המשיח יבוא כשאתם נמצאים בחו"ל? והרי החפץ חיים אמר כי הזכות להיות בימות המשיח דומה לחתונה, השכנים באים בהזמנה בלבד, מחוץ לעיר באים רק קרובים ומחוץ לישראל רק הקרובים ביותר, כך גם בזמן המשיח מחוץ לארץ יבואו רק אלו שהם בעלי זכויות גדולות!

בישיבות בישיבה הרבה לדבר על ענין ההכנה למשיח, ושימות המשיח צריכים הכנה קודמת וכל אחד יזכה רק לפי מידת הכנתו לקראתם, וכמו שביציאת מצרים זכו לה רק חמישית האומה ככתוב (שמות יג, יח) "וַיִּסַּב אֶל-לְהִים אֶת הָעָם דֶּרֶךְ הַפְּדִיָּה יָם סוּף וְהַמַּיִם עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֲרִיץ מִצְרַיִם" וצריך להכין כל אחד את עצמו להיות ראוי לימות המשיח על ידי יראת שמים וקבלת טעם ברוחניות עיסוק בעבודת המידות כדי להיות בעל מידות טובות.

את התקופה שבה אנו מצויים הוא ראה כתקופה מיוחדת כפי שכבר אמרו מרן החפץ חיים ואחרים, הוא אף התבטא פעם באחד הוועדים ואמר: "הקב"ה לא הביא את היהודים לארץ ישראל לחינם, ובודאי יש לכך מטרה". כיון שראה בתקופתנו זמן המסוגל לביאת המשיח היה מרבה לעורר אודות מה שנאמר בדברי רבותינו על הכתוב (קהלת יב, א) "וְזָכַר אֶת בּוֹרְאֵיךָ בְּיָמֶיךָ בְּחֹרְתֶיךָ עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ יָמֶיךָ הָרְעָה וְהִגִּיעוּ שָׁנִים אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵינִי לִי בְּהֶם הַפִּיץ". שאלו ימות המשיח שאין בהם שכר ועונש, כיון שאז האמת תהיה ברורה לכל ולכן הוא הזהיר שבימות המשיח כל אחד יישאר במדרגה הרוחנית שבו הוא נמצא היום!